

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Wegen- en rioleringswerken in de Planterijstraat, Blekker- vijverstraat, Knesselaarsestraat, Bokhoutlaan en Vaartlaan te Sint-Maria-Aalter

(Aalter, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2020F270
29/06/2020

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert nv
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Clara Thys, Kris Van Quaethem

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert nv, Sint-Michiels-Brugge, 2020

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert nv.

Ruben Willaert nv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Programma van maatregelen.....	5
1.1	Administratieve gegevens	5
1.2	Synthese	8
1.3	Gemotiveerd advies.....	9
1.3.1	Volledigheid van het gevoerde onderzoek	9
1.3.2	Aanwezigheid van een archeologische site	9
1.3.3	Waardering van de archeologische site	9
1.3.4	Impactbepaling	9
1.3.5	Bepaling van de maatregelen.....	9

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	6
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart, detail zuidelijke zone (Bron: Geopunt)	6
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart, detail centrale zone (Bron: Geopunt)	7
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart, detail noordelijke zone (Bron: Geopunt)	7

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....	5
---	---

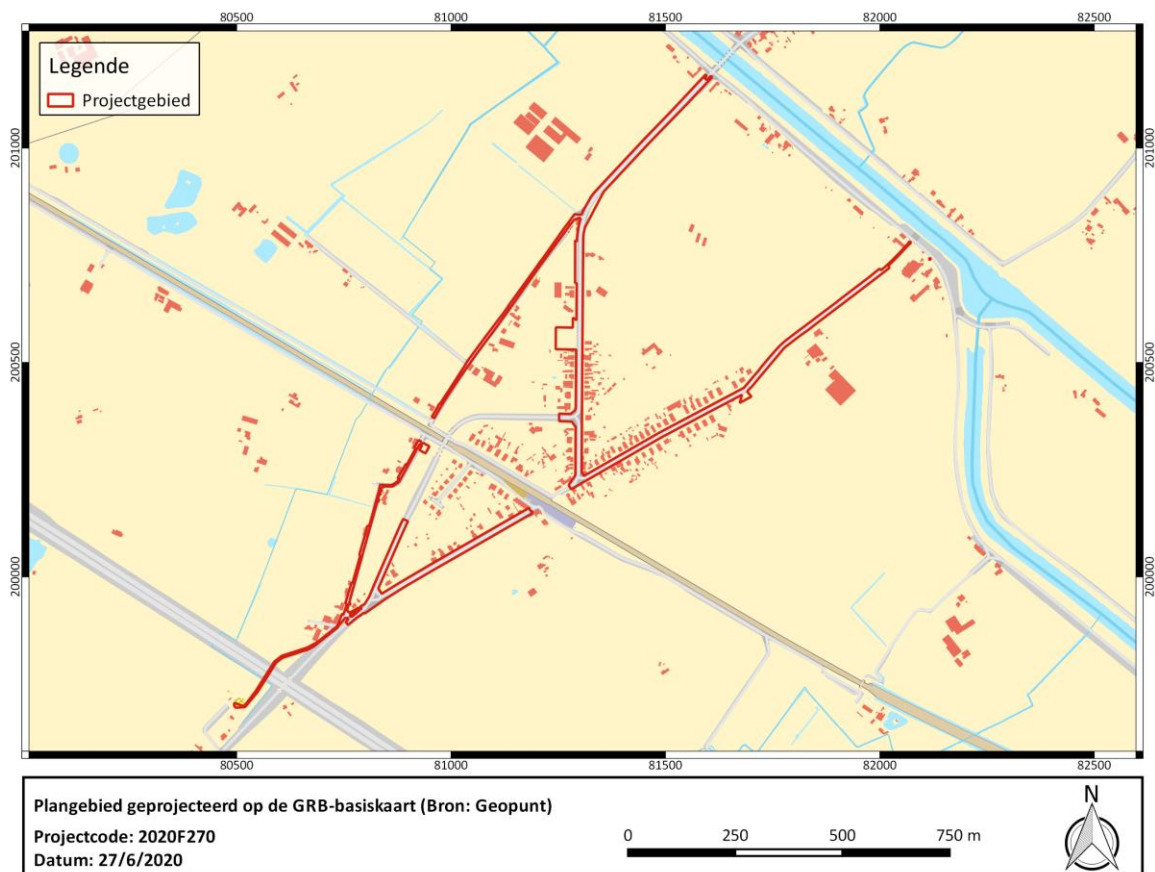
1 Programma van maatregelen

1.1 Administratieve gegevens

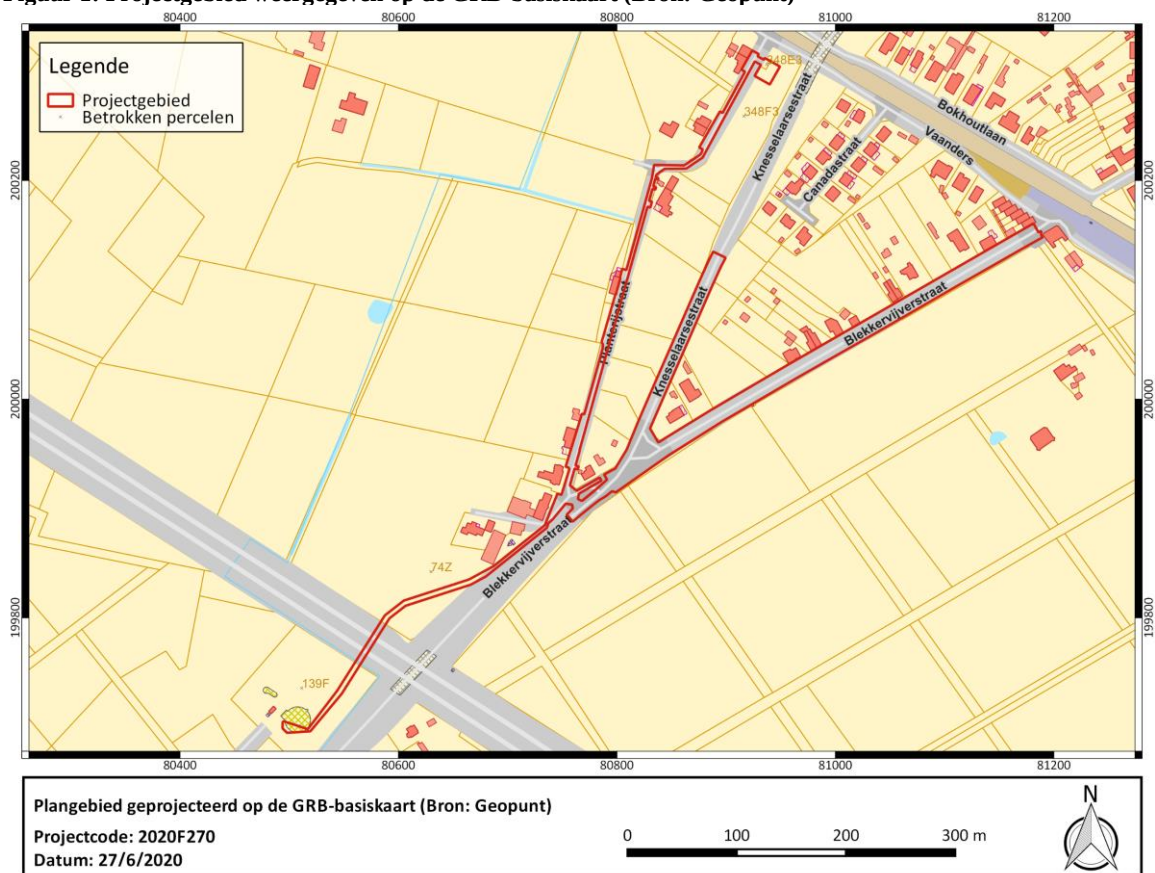
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00069	
b) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Ruben Willaert NV Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
c) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Aalter, Knesselare
	Deelgemeente	Sint-Maria-Aalter
	Postcode	9880
	Adres	Planterijstraat zn, Blekkervijverstraat zn, Knesselaarsestraat zn, Bokhoutlaan zn, Vaartlaan zn
	Toponiem	Maria-Aalter
d) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 80493 Y _{min} = 199694 X _{max} = 82118 Y _{max} = 201171
	Aalter, afdeling 3 (Sint-Maria-Aalter), sectie G: 139F, 362H2, 348 ^E 3, 348F3, 362H2, 405, openbaar terrein Knesselare, openbaar terrein Figuur 1-4	

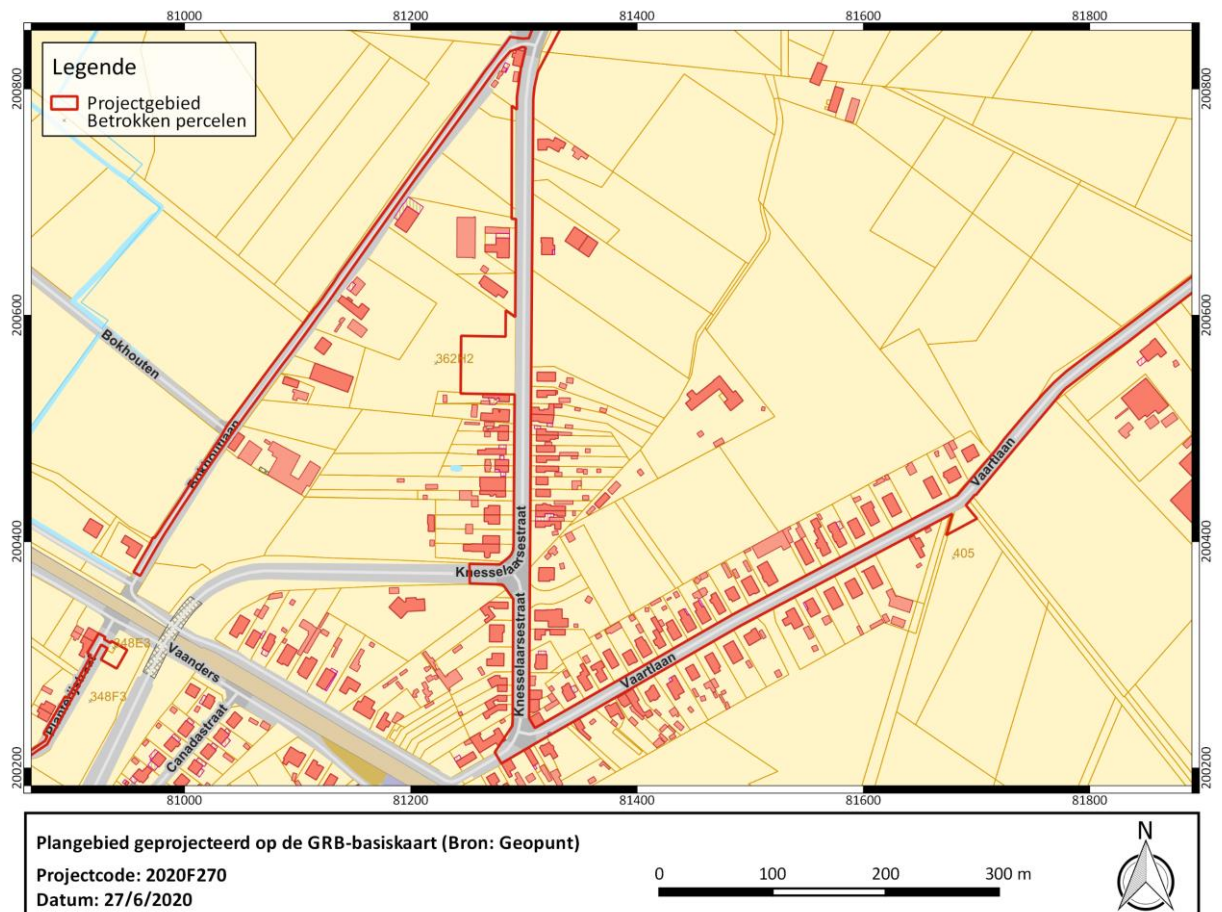

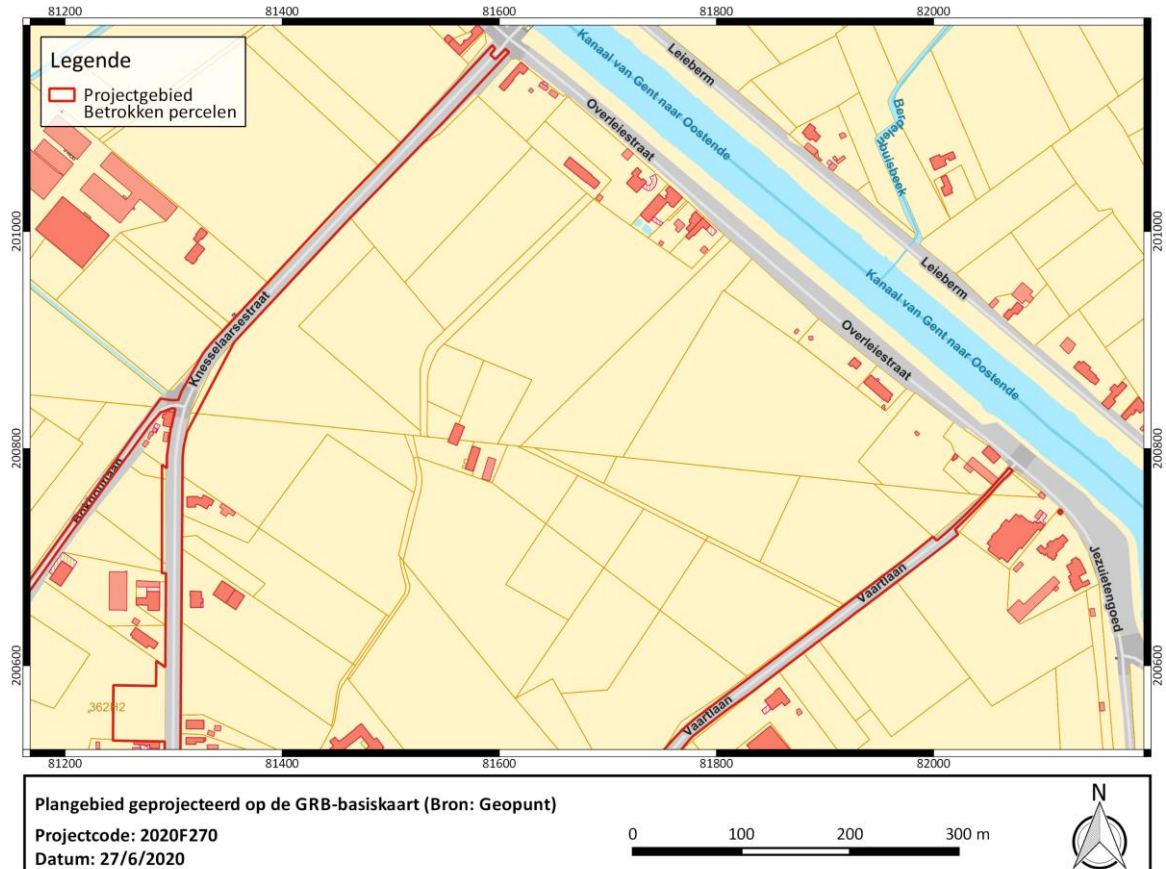
Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt)

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart, detail zuidelijke zone (Bron: Geopunt)

Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart, detail centrale zone (Bron: Geopunt)

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart, detail noordelijke zone (Bron: Geopunt)

1.2 Synthese

In Sint-Maria-Aalter, tussen de E40 en het kanaal Gent-Brugge-Oostende zullen riolerings- en wegenwerken plaatsvinden. Landschappelijk situeert het plangebied zich in de zandstreek buiten de Vlaamse Vallei. Het is gelegen op de noordelijke zwakke afhelling van de cuesta van Lotenhulle-Hertsberge richting de depressie van Beernem. Het plangebied helt hierdoor gelijkmatig af van +16m TAW naar +11m TAW ter hoogte van het kanaal Gent-Brugge. De bodem is opgebouwd uit fluvioperiglaciale zandige sedimenten uit het Weichseliaan, erboven kunnen zich op enkele plaatsen nog Holocene zandige sedimenten bevinden. Op de hogere delen richting de cuesta is het Quartair dek dunner en zijn de zandige sedimenten daar als diachrone hellingssedimenten gevormd. Het onderliggende Tertiair zijn de fijnkorrelige glauconietrijke zanden van het Lid van Vlierzele (Formatie van Gentbrugge). De bodemkaart toont zandige, licht lemig zandige en zandlemige bodems aan die variëren tussen droog tot zeer nat. Oorspronkelijk komt ter hoogte van het plangebied hoofdzakelijk een podzolbodem die al dan niet gedegradéerd en verbrokken is, andere (nattere) zones hebben geen profielontwikkeling.

Historisch gezien situeert het plangebied zich in het Bulskampveld, één van de grootste heidegebieden of velden van Vlaanderen. Dit woeste gebied werd pas vanaf midden 18de eeuw systematisch ontgonnen. Het plangebied situeert zich op de rand van dit veld en het kanaal Gent-Brugge dat in de loop van de 17de eeuw werd gegraven. Sint-Maria-Aalter zelf ontwikkelde pas vanaf de 19de eeuw. Historische kaarten tonen dit aan, de omgeving van het plangebied is amper bewoond tot de 20ste eeuw. Langs het kanaal Gent-Brugge situeerden zich enkele schansen en forten, mogelijk bevond er zich een tussen de huidige Knesselaarsestraat en Vaartlaan. Archeologische kennis in de directe omgeving van het plangebied is schaars, luchtfotografisch onderzoek toont twee grafcircels aan in de nabijheid. Ruimer genomen is de omgeving van Aalter echter rijk aan archeologische sites uit steentijden, metaaltijden, Romeinse perioden en middeleeuwen.

Landschappelijk gezien is het plangebied matig interessant voor jager-verzamelaars. Indien een podzolbodem intact zou zijn, zouden eventuele steentijdartefactensites uit het mesolithicum en paleolithicum goed bewaard kunnen zijn. Gezien het plangebied nagenoeg volledig verhard is, is de kans echter zeer groot dat eventuele aanwezige steentijdartefactensites reeds verstoord zijn. Voor periodes vanaf het neolithicum vormt het plangebied eveneens een interessante locatie door zijn landschappelijke ligging. Gezien het plangebied in de middeleeuwen en groot deel van de postmiddeleeuwen deel uitmaakten van een uitgestrekt heide- en veldgebied dat pas vanaf de 18de eeuw ontgonnen werd, kunnen vooral sporen van subrecente landschapsontginning verwacht worden. Voor de periode voor de middeleeuwen kunnen wel nederzettingssites en funeraire sites verwacht worden, gezien de rijke archeologische sites te Aalter. Echter is het plangebied grotendeels verhard, dit zal reeds een negatieve impact uitgeoefend hebben op het sporenbestand.

Het plangebied omvat huidige straten, het bodemarchief is hier wellicht minstens deels geroerd door het huidige wegdek, nutsleidingen en riolering. Er is geen specifiek hoge verwachting op (intacte) steentijdartefacten- of sporensites. Verder onderzoek op een dergelijk lijntracé met beperkte breedte en een wellicht (deels) verstoord bodemarchief houdt eerder weinig kennispotentieel in. Enkel op de zone die als stapelzone gebruikt wordt kan een intact bodemarchief verwacht worden. Gezien de kleine oppervlakte van deze zone (2600m²), een iets minder gunstige Sdp bodem, en het ontbreken van een specifieke archeologische verwachting lijkt een verder onderzoek ook hier niet te verantwoorden ten opzichte van de potentiële kenniswinst.

1.3 Gemotiveerd advies

1.3.1 Volledigheid van het gevoerde onderzoek

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig, alle relevante beschikbare bronnen zijn teruggevonden en zijn geraadpleegd.

1.3.2 Aanwezigheid van een archeologische site

Op basis van het bureauonderzoek kan niet volledig uitgesloten worden dat binnen het plangebied steentijdartefactensites of sites uit perioden vanaf het neolithicum aanwezig zijn. Het bodemarchief binnen het plangebied zal echter reeds minstens gedeeltelijk verstoord zijn door de aanleg van de huidige straten, riolering en nutsvoorzieningen waardoor de trefkans op intacte archeologische artefactensites zeer laag en archeologische sporen laag is.

Binnen de zone voor tijdelijke grondverbetering is het bodemarchief wellicht intact. Hier kunnen archeologische artefacten- of sporensites wel goed bewaard zijn. Er is geen specifieke aanduiding op aanwezig of afwezigheid van een archeologische site in deze zone.

1.3.3 Waardering van de archeologische site

Niet van toepassing

1.3.4 Impactbepaling

De geplande aanleg van de verschillende rioleringsleidingen zal een ingrijpende impact op het bodemarchief uitoefenen. Er kan verwacht worden dat het bodemarchief volledig verstoord zal worden binnen de contouren van het plangebied. Echter zal het bodemarchief ter hoogte van de bestaande straten reeds minstens ten dele aangetast zijn. Ook ter hoogte van de stapelzone kan een nagenoeg volledige verstorning van het bodemarchief verwacht worden, gezien de teelaarde afgehaald wordt, nadien met zware machines bereden wordt en na het terugplaatsen van teelaarde gediepploegd wordt.

Het plangebied bestaat nagenoeg volledig uit bestrating en heeft in het verleden reeds een versturende invloed op het bodemarchief gekend (aanleg van de weg, aanleg nutsvoorzieningen, aanleg gemengde riolering, aanleg grachten).

1.3.5 Bepaling van de maatregelen

Gezien de beperkte breedte van het tracé en de reeds aanwezige verwachte verstoringsgraad, zal verder onderzoek slechts weinig kenniswinst kunnen opleveren. Ter hoogte van de stapelzone kunnen archeologische artefacten- of sporensites nog bewaard zijn. Gezien de kleine oppervlakte van deze zone (2600m²), een iets minder gunstige Sdp bodem, en het ontbreken van een specifieke archeologische verwachting (er worden voornamelijk landschapsontginningsporen uit 18de en 19de eeuw verwacht) lijkt een verder onderzoek ook hier niet verantwoord te zijn ten opzichte van de potentiële kenniswinst.

De afweging van de kenniswinst door verder onderzoek ten opzichte van de trefkans op gave archeologische sporen, en de potentiële kenniswinst van onderzoek binnen een deels verstoord

lijntracé zonder specifieke archeologische verwachting lijken geen verder onderzoek te rechtvaardigen.

Verdere maatregelen worden dus niet noodzakelijk geacht. Wel wordt gewezen op de meldingsplicht die geldt bij de vondst van een roerend of onroerend goed met archeologische erfgoedwaarde, zoals deze omschreven wordt in Artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Dit geldt voor vondsten gedaan buiten de context van archeologisch vooronderzoek, archeologische opgravingen, of gebruik van een metaaldetector.